

TIDEVARVET

den 31 januari 1931 innehåller:

**Socialdemokraternas
Jordprogram?**
Ledande artikel.

Motioner.
En första rapport.

Tre dagsaktuella böcker
anmälda av H. L. H.

Stenarna skola ropa
av Ada Nilsson.

Orientalens kvinnor
Bokanmälan av Elsa Wilkens.

Tre konstitutställningar
av Lilly Arhenius.

Vad har hänt?

**STOCKHOLMS STADSUF-
MAKTIGE** ha vid sitt senaste
sammansatt beslutat om en ny lin-
je ifråga om stadens arbetslöshets-
politik. Den hittillsvarande typen
av nödhjälpsarbeten utbyts mot
s. k. reservarbeten, vilka skola ut-
föras mot sådana löner som betalas i
öppna marknader. För detta ändamål
skola de kommunala arbetena under-
sökas och fastställas för en tid av
5 år. Enligt den utredning som
föreligger komma omkring 329 re-
servarbetare om året att kunna få
arbete för en tid av 6 månader, eller
om arbetstiden inskränks till 3 må-
nader, 658 reservarbetare.

Detta principiellt viktiga beslut,
ett steg i rätt riktning för att komma
upp ur nödhjälpsarbetenas trask,
fattades efter en långvarig och hetsig
debatt med 50 röster mot 44. Bland
majoriteten befann sig även en hö-
german.

GANDHI HAR FRIGIVITS et-
ter att nära ett år ha setat
fängslad i Poona, och med honom
de övriga medlemmarna av allin-
diska kongressens verkställande ut-
skott. De frigivna ha efter detta rätt
att hålla sina möten igen.

Denna märkliga åtgärd av Mac
Donalds regering har framkallat hä-
pnad i pressen. Enligt Londontele-
grammen är man i politiska kretsar
obegäna att ta ställning till hän-
delsen, som förefaller omotiverad
och vars följder inte kunna genom-
skådas.

Det är lärorikt att iaktta den för-
bryllande verkan på den åskådande
världen av denna handling av förto-
rende från regeringens sida.

Om Gandhi själv berättas att han
mottog underrättelsen med tystnad,
eftersom den bragtes honom på en
måndag, som för honom är tystna-
dens dag. Han har förklarar att den
passiva kampen måste fortsätta ända
tills Indien befriats från de påtvun-
na lagarna och tills de politiska fän-
garna släppts lösa — under 1930
fängslades inte mindre än över 54,000
personer.

N. F:s Rådsmöte.

Allmänhetens oro frågor och tillfrågas.

Politiskt resebrev från Elin Wägner.

EDITH CAVELLS DOD.
Efter etsning av J. F. Willumsen.

att se en hel del
ungdom, interna-
tionella studenter
i Genève.

Vad alla voro
spända på att få
veta var väl unge-
fär det som Tide-
varvet nyligen för-
modade att råds-
mötet skulle ge
klarhet över, näm-
ligen hur makter-
na skulle stå sig
vid de prov som
de ställdes på vid
behandlingen av
den tysk-polska
konflikten om tyska
minoriteten i
Polen och frågan
om avrustnings-
konferensen.

Under de se-
naste månaderna
och särskilt efter
förberedande av-
rustningskommis-
sionens sista mö-
te har oron varit
stor i världen,
rykten ha gått
om allianser och
krigsförberedelser.
I denna tryckta
ställning har den
ekonomiska de-
pressionen ytter-
(Forts. å sid. 2).

Stenarna skola ropa.

Av Ada Nilsson.

Regeringens förslag till lag om
vanligt levnadssätt har överlämnats
till lagrådet. Låt oss med en gång
konstatera, att det icke överensstäm-
mer med de önskemål, som vad pro-
stitutionsföreteelsen beträffar för
icke länge sedan framfördes till so-
cialministeren av representanter för en
utbredt och enig kvinnoopinion, av
representanter för det sociala rådd-
ningsarbetet med livslång erarenhet
bakom sig och av representanter
för den för en gångs skull eniga
sakkunskapen — de på detta områ-

de särskilt verksamma läkarna och
många, många andra.

Vad är då skillnaden? Och var-
skiljer sig detta förslag till lösdri-
varlagens omarbetning — det femte
i ordningen inom loppet av tio år —
från sina närmast föregående?

Jag tänker endast påstitutions-
företeelsen i detta sammanhang.

Vår ännu gällande lösdrivarlag av
1885 behandlar de prostituerade som
om de ingen inkomst hade, alltså som
lösdriavare med polisinspripande och
bortdömande till tvångsinternering;

Så länge som reglementeringen fanns
levar, och den fanns till 1918, var
den »sänkta» helykesprostitue-
rade kvinnan, om hon iakttagt vissa
polisföreskrifter, skyddad för lösdri-
varlagen.

Reglementeringen avsåg ett skydd
mot de smittosamma veneriska sjuk-
domarna och vi ha genom 1918 års
lag övergått till ett helt annat system
för dessa sjukdomars bekämpande.
Lösdrivarlagen har svårt att släppa
de prostituerade ur sikte. Man an-

(Forts. å sid. 3).

SLOTTS THÉ

(det finbladiga théet)

ÅR PRODUCERAT AV DE TROPISKA HOGLANDERNA OCH
SAMMANSATT AV DE YNGSTA OCH SPÅDASTE SKOTTEN
Å THEBUSKEN

konsum

gröna bilar med
goda bullar

En bävan över halvvakna sinnen.

I England har man kvar dödsstraffet,
i kraft av sin världighet som system får
denna sedvänja, med rötter djupa i
den förgångna upplåtning, ta makten från
den enskilda människans avgörande och
tvinga henne genom vilka lidanden som
helst.

Det händer visserligen att den en-
skilda människan gör revolt. Ett stort
propagandarbete har länge pågått i Eng-
land för att samla de skingrade krätter-
na till att kasta av sig oket. Men syste-
mets grepp om föreställningen är segt.
Det berättas att bland de främsta i ar-
betet för barsamhet är hängning. Så-
dana avrättningar förekomma varje vecka.
Systemet pressar människor under
sin jättlyngd och de foga sig. Men vakt-
personalen vid fångelser kan berättas om
den outhärdliga beklämning som bemäk-
tigar sig atmosfären genom de gång efter
gång verkställda dödsdomarna. Vörda-
nden för livet i fredsliet är trots allt så
starkt, att into ens en provad fångvel-
tens hjärta står ut med de sista vänteda-
garna och väntetimmarna innan ett liv
skall utsläckas i förtid, med våld — vore
det också ett fläckat och till synes för-
felat liv.

Medan meningarna svänga för och emot
har systemet sin gång. I det stora kvin-
ninfångelset utanför London äro avrätt-
ningar inte några ovanliga händelser.
Straffet för barsamhet är hängning. Så-
dana avrättningar förekomma varje vecka.
Systemet pressar människor under
sin jättlyngd och de foga sig. Men vakt-
personalen vid fångelser kan berättas om
den outhärdliga beklämning som bemäk-
tigar sig atmosfären genom de gång efter
gång verkställda dödsdomarna. Vörda-
nden för livet i fredsliet är trots allt så
starkt, att into ens en provad fångvel-
tens hjärta står ut med de sista vänteda-
garna och väntetimmarna innan ett liv
skall utsläckas i förtid, med våld — vore
det också ett fläckat och till synes för-
felat liv.

I dagarna har en kort notis gått
genom den svenska pressen. Den meddelar
att en ung mor i London blivit dömd till
döden för mord på sitt nio månader gam-
la barn. Kvinnan, som var skild från sin
man, hade fyra barn förut och väntade
ett femte. Hon tog livet av det minsta,
därför att hon varken hade mat eller bus-
rum. Mannen gav henne ingen hjälp.

Señan dödsdomen avkunnats, får en
särskild jury ha sammanträtt, bestående
av endast kvinnor. De hemställde till
domaren att få dödsdomen uppskjuten,
tills det väntade barnet blivit fött. Kan-
ske hoppades de vinna tid för att möj-
ligen kunna få nåd för den fattiga mo-
dern.

Ur den väldiga apparat, med amfitea-
traliest uppbyggda rättsalar, domare i
röda kåpor, ständande folkhopar, tunga
fängelsemurar, brott och straff, som sys-
temet sätter i gång för att tukta en fe-
lände, stiger ibland som en väckande
ton från det mänskliga öde, som där går
i fullbord.

Redaktionen har fått brev från Norr-
land till Göteborg, från Ostunsten och
Västman, där man frågar: Hur kan nå-
got sådant ske?

Man undrar om detta frågande bety-
der något. Men man måste gå vidare i
frågande: På vilka punkter öri vi här i
Sverige och var och en på sin plats lika
blinda, lika långsamma som den engelska
jerry i sin pommar rättsal?

Endast de djupaste slarvord kunna till
sist ge en strömma av ljus över det för-
vridna i våra domstul och det betydets-
fulla som händer varje stund genom oss
och omkring oss.

Låt oss höra Edith Södergran i en dikt
från krigsåren: VARLUDEN BADAR I
BLOD...

Gud vill skapa änyo. Han vill omforma
världen till ett klarare tecken.
Därför gjordar han sig med ett bälte av
blixtar,
därför bär han en krona av flammande
laggar,
därför blädder han jorden i blindhet och
natt.
Därför skidar han grym, Hans skapar-
händer krama jorden med kraft.
Vad han skapar vet ingen. Men det går
som en bävan
över halvvakna sinnen. Det är som en
svindel inför avgrundens blick.
Innan juldagen köler brista ut i en lov-
sång
är det tygt som i skogen förrän solen
går upp. CASAN.

Tre dagsaktuella böcker.

Sigfrid Alm: *Indiens kamp för sin frihet*. Lindblads. 2: — kr.
Herbert Tingsten: *Från parlamentarism till diktatur*. Natur och Kultur. 5: 75 kr.
Theo Findahl: *Ryssland i dag*. Gebers. 6: 75 kr.

Man frågar sig, hur historien på vår jord för närvarande ter sig för en genomsökande blick. Vilken innebörd och väsentlig kraft de världiga rörelser, som pressar sig fram och häver sig upp mot varandra, egentligen besitter. Om den kapitalistiska världspeken verkligen, liksom en gång den feudala, står vid sitt slut, om den bankrutten till det genom världskriget och den därpå följande krisen är definitiv. Och är det så kommunismen som skall bli dess arvtogare, därför att den djärvt dragit facit ur det som betingar det nya tidsskedet: världsenheten och medvetandet om kraften i en kollektiv viljetrymning. I vad mån är männen fascisismen blott ett krampaktigt och därför dödfött försök att översätta den nya världspekens lösen i gamla former och gamla ideal, nämligen nationaliststatens och en på yttre tryck beroende konfliktfri arbetssamverkan.

Och gentemot allt detta — vad innebär väl den indiska frihetsrörelsen — som förnekat industrialismens, välståndets och mekaniseringens välsignelser, som — genom Gandhis mun — formulerat sin misstro till våldet så skarpt som att »välid är självmord», som — också i Gandhis person — hoppas att den vapenlösa kampen måtte bli långvarig, efter dess betydelse består i och dess seger beror på om den under tiden skall kunna uppfostra ett individuellt självmedvetande, sådant som blott kan framgå ur modigt lidande.

Alltså, här är motsatsen, tycks det, till allt vad är politiskt avseende förut prövats och nu anorotsdessa prövas på jorden. Dock — vem vet — kanske ser ett genomsökande öga att det väsentliga exempelvis i den stora motsatsrörelsen, kommunismen, är just den uppfostran som lidande och hängivenhet i idéernas tjänst, i den mån sådant verkligen gives, i all hemlighet ger de enskilda människors själarna, vars existens kanske förnekas!

Även med insikt om att ett genomsökande öga knappast kan ägas av någon människa som lever mitt i dessa rörelserns virvel — och kanske blott i deras alla första begynnelse — går nog ändå lite var med en önskan att kunna begripa så mycket som möjligt av vår dags världshändelser. Det är ju också uppseendeväckande hur t. ex. skildringar från Sovjetunionen, »neutra-

la» och tämligen sympatiska, flyttat in på de stora tidningarnas första sidor eller under strecket.

Emellertid vill jag för ögonblicket hänvisa till de tre ovan nämnda böcker, som alla kom ut förliden höst. De äger också alla tre den stora förtjänsten att de bringar händelserna eller skildringen ända upp till det sista halvåret. Detta är väl den egentliga förtjänsten med normannen Theo Findahls »glimtar från »Ryssland i dag». — Vi ha ju i svenskt original en bok med mindre sidantal men ojämförligt mycket grundläggare och mera upplysande innehåll: J. T. Arnes *Det moderna Ryssland* (N. och K. 1928, 5: —). Findahls bok har ingen pretention att vara annat än glimtar, den har ingen historik eller gör försök att tolka den ideologi, som ligger bakom eller växer fram med den ryska revolutionen. — Men vad Arnes bok är kunde ge, och som däremot när läsaren genom Findahls personliga erfarenheter så sent som våren 1930, är en fläkt från andan och tempot i det tredje skedet av den ryska revolutionen — *femårsplanens* skede. (För femårsplanens innebörd redogjordes i Tidevarvet n:r 8 f. 1930. Även hänvisas till en mycket målande artikelserie som nu löper i D. N. av amerikanen H. Knickerbocker.)

Docenten Herbert Tingstens bok »Från parlamentarism till diktatur» ger en synnerligen god framställning av fascisismens både för- och utvecklingshistoria samt nu gällande struktur och därtill av den teori och ideologi som kommit till användning och utformats under denna utveckling. En sådan framställning har förut saknats på svenska, och det är med tacksamhet man mottar en så lättfattad och innehållsrik bok — även med litteraturförteckning — vilken också rekommenderas till det alla bästa.

Så har vi »Indien i kamp för sin frihet» — den lilla 2-kronors boken på 128 sidor av missionären Sigfrid Alm. Man är frestad säga att den tar priset, fast här är ju inte fråga om någon jämförelse. Men ända från omslaget i den indiska nationella flaggens färger och Gandhiförklaringen därtill strax under innehållsförteckningen ger den allt och just vad man önskar av en sådan liten handbok, som bokstavigen borde kunna komma i var mans hand och bli läst och förstörd. Fakta, siffror, historik, redogörelse för religionernas ställning, för skatteväsendet och för Simon-rapportens psykologiska innebörd, belysning av Runda-bordskonferensen — allt detta är ju vad man önskar sig och

STENARNA SKOLA ROPA.

(Forts. fr. sid. 1.)

lägger nu förbättrings- och räddningspunkten och i viss mån samhällslydd mot dem som »vanemässigt bereda sig inkomst genom otukt», som det hette i det von Kochs förslaget. Åtgärderna vänder på så sätt även mot de s. k. halvyresprostituerade, vilket skulle i praktiken ha lett till rena orimligheter. I 1929 års förslag lämnades den ekonomiska synpunkten. Endast om det sedestösa levernet hade till göra en människa oförmögen till »hederlig självförsörjning» borde samhället ingripa mot vad man kallade »sedestöset» av samhällsskaddig art.

Både föreläsaren sökte avkoppla polisen från handhavandet av samhällets ingripande på detta område. Man föreslog i stället hjälputskott eller skyddsämnder. Förre socialministern följde i 1930 års proposition 1929 års princip. Men i stället för det litet livvelaktiga uttrycket »sedestöset leverne» av samhällsskaddig art framkom ordet vanart. Polisen trollades även tillbaka och den odistributiva fördel som förslaget hade, att åldersgruppen 18 till 21 år förlades under barnvårdsnämnden, omintetgjordes av att ingripandet skulle ske efter vanartslagen — visserligen »avssett om de årligen försörjde sig eller inte» — inte efter barnvårdslagen.

1930 års förslag kunde ej gå fritt från besymlingen klasslag, könslag, och uteslöj ej heller polisgodtycket.

Man föreslog i stället hjälputskott eller skyddsämnder.

Förre socialministern följde i 1930 års proposition 1929 års princip. Men i stället för det litet livvelaktiga uttrycket »sedestöset leverne» av samhällsskaddig art framkom ordet vanart. Polisen trollades även tillbaka och den odistributiva fördel som förslaget hade, att åldersgruppen 18 till 21 år förlades under barnvårdsnämnden, omintetgjordes av att ingripandet skulle ske efter vanartslagen — visserligen »avssett om de årligen försörjde sig eller inte» — inte efter barnvårdslagen.

1930 års förslag kunde ej gå fritt från besymlingen klasslag, könslag, och uteslöj ej heller polisgodtycket.

Anna Åbergsson

hyllas, med anledning av hennes sextioårsdag, av kolonisternas äldste, herr Alfons Holm.

Den FÖRSTA MAJ 1930 besöt Tidevarvet visserligen att icke vidare uppmärksamma 60-årsdagarna, eftersom dessa ju ingålla under en människas arbetsålder och ingalunda betecknar en avslutad arbetsdag.

Men i den hyllning från kolonitrådgårdarnas folk till fröken ANNA ÅBERGSSON, som här ovan är fötevigad, deltagar Tidevarvet med vördnad och erkänsla.

vad man får. Och dock är kanske det alla bästa belysningen av Gandhis person och betydelse i det hela.

Framställningen går ända fram till vicekonungens underhandlingar med den fängne Gandhi och de andra ledarna i augusti—september 1930. Omöjligheten att det som Englands premiärminister i dagarna

framlagt som resultat av Runda-bordskonferensen skall kunna antas av de indiska nationalisterna får sin skarpa belysning av de absoluta krav som genom Gandhi fixerades just under dessa underhandlingar: en nationell styrelse med full kontroll över såväl försvarskräftorna som allt det ekonomiska.

H. L. H.

Hur är nu uppgiften av 1931?

Det ytligt besökande ger vid handen att man sökt undgå ovan nämnda förebråelser genom att fråga om ingripande mot det sedestösa levernet ta bort huvudvikloret: sundandraget sig att efter förmåga årligen försörja sig». Vanart föreligger sålunda heller det »sjämväl då någon som fytt 18 år är hemfallen till otuktigt leverne i stillfälliga förbindelser och därjämte till otukt föderled ungdom, åstadkommer fara för förelödande, väcker anstöt eller stör grannar.

Här ha vi sålunda likhet mellan fattig och rik, likhet mellan man och kvinna. Här är icke en könslag, här är icke en klasslag.

Alltså — den rike mannen väcker sina grannar, genom ojud med grammofoen och flickor. Icke endast kallas utan även den rike mannen dessa inför skyddsämnden. Enligt lagens § 19 »skall nämnden tillhålla den felande att föra ett ordentligt liv samt allvarligt erinra om de påföljder, som i annat fall...»

En rörande lika behandling. Men det finns ett men. Ty vari består »påföljden»? — Jo, årendets överlämnande till ännu ett nytt organ, det s. k. Vårdnadskollegiet, som har tvångsåtgärderna i sin hand. Men överlämnandet till detta organ kan endast ske »där den felande undandraget sig att efter förmåga årligen försörja sig» eller »till följd av hans leverne uppenbar fara är för handen att han icke kommer att efter förmåga årligen försörja sig».

Detta kallas nu likhet inför lagen. Av motiveringen framgår dock med all tydlighet att så ingalunda är meningen vad tvångsåtgärderna beträffar. Och så stå vi där igen.

Felet är, att lagstiftarna alljämt laborerar med de gamla begreppen helyrkes- och halvyresprostituerade, som det dels gällde att rädda, dels att oskadliggöra. Prostitutionsen är ett ont, som man ej kan avskaffa, har det sagts i alla tider, ja, ett nödvändigt ont, här man även sagt. Det gällde att skydda sig för det värsta och rädda vad som räddas kunde. Problemställningen är föräldrad. Den ändring som prostitutionsföreningen undergått under det senaste årtiondet visar detta till fullo. Det gäller i vår tid att leda ungdomen in i sunda former för könslivet. Det gäller att begagna den tid till ingripande som naturen själv anvisar. Vi vet nu för mycket om personlighetsens danning för att godtaga 18-årsgränsen såsom avslutning på utvecklingsperioden. Ty även här har en ändring skett under tidernas lopp.

Det kan synas lönlöst att gå på gång framhålla samma synpunkter. Man kan sluta sina öron till, vi kunna tytna. Men stenarna skola då ropa.

Ada Nilsson.

Vi stå till tjänst

BAGERI

H-T Bageriet
Humlegrändsgränd 25
Tel. Norr 23 19

BOKBINDERI

C. J. Pålhamns Bokbinderi
Inneh. C. D. CARLSSON
Specialitet: Handbunden bok för offentlig och privat bibliotek! Hemma priser!
Sergelgatan 4 — Etablerat 1842
Telefon 96 84

INSTITUT

Doktor A. Kjellbergs Institut
(Innehavare: Doktor Sven Backman.)
Käru i fysikalisk behandling:
Massage, sjukgymnastik, ljud-, elektrisk- och värmebehandling.
Centrum, Sveavägen 28, Stockholm.
Regist. prospekt. Tel. Norr 6 67.

KEMISK TORRTVÄTT

KEMISK TORRTVÄTT
Nyttiga & sn. Drypelslag
Kostnader, Repor, Kåslängor, Maskindelar, Råvaror, Dräpeter, etc. bliva som nya.
Påvärvare Lägga.
Högsta priset. Kvinnor & barnvård
DEGENS KEMISKA TVÄTTANSTÄLT
Östergatan 64 STOCKHOLM. Tel. 50, 541 30
Bath, Klippgatan 17. Tel. 50, 107 15.

NYHET FÖR SVERIGE!

Parfums
Corsey-Salomé
61 Regningstugan 61
PARFYMER — KAUF DE COLOGNE — PUDER
CREMER — RASHELT — BRELANTEN
MUNVATTEN
Allt i lös vikt!

Gynna
Tidevarvets
annonsörer!

SLIPERI

NORRMALMS SLIPERI
Regeringsg. 92 — Tel. 147 87
Utför slipning av alla slags
Saxar, Knivar, Kirurgiska
Instrument etc.
Noggrant arbete! Hemma priser!

SANGKLADAR

SÅNGKLADAR
Filtra, Täckor, Madraser, Fjäder, pinnar från 25 ö. 1/2 an. 6 ö. 6 kr.
Glansull, Tapet, Krosslappat m. m.
EMELIE BLOMGREN
Döbelnsgatan 46 • Tel. N. 156 60
STOCKHOLM

BEGRAVNINGSBYRÅ

S:t Görans Begravningsbyrå
Jenny Larsson
Fleminggatan 60 • Tel. K. 47 24.
Ombesörjer allt vid dödsfall.
Efter kontorstid Tel. K. 47 55.

HOTELL

Hotell o. Pensionat Eplanade
Blåsköpingen 3, Stockholm.
Telefon Norr 32 19 (vård)
FREDRICHSHOVS PENSIONAT
Friedrichsgatan 30, tel. 739 84, 791 58.
Hyllögårdens pensionat, Skärvästra
Tel. Skärvästra 6. REKOMMENDERAS.
Modern, trevliga rum. • Billiga priser.
Fru ANNA FAHLSTRÖM.

Orientens kvinnor.

Fru Karin Johansson är en förtagsam dam. Inte vem som helst skulle ha lust och mod att ge sig på biltur i den syriskä öken och då vägen befines spärriad för utlänningar till Bagdad, äga luftvägen till Babylon och Nineve — bara för nöjet att ha trampat dessa historiska marker under ett par timmars tid. Inte vem som helst skulle våga ge sig in i beduinbyråna och blanda sig i den orientalska sällskapslivet bland utestutande män, vilka bjuda på kaffe, smus och brännvin och görer mer eller mindre förtäckta förslag till den främmande damen att intaga en plats i deras harem. Men fru Johansson har gjort allt detta och berättar nu om sina äventyr i en bok, som hon kallat «Bland haremsdamor och schejker». Titeln överensstämmer otvivelaktigt med förlåtaren romantiska sinnelag, men har en bismak av dålig film, som måste misskreditera den i allvarliga läsares ögon. Det är synd ty boken är icke blott välskriven, underhållande, delvis spännande, den har mycket att ge en veitrigt läsare, som önskar en inblick i armeniernas och arabernas hemliv och karaktär.

Två saker har särskilt intresserat Karin Johansson: det armeniska folks öden och de arabiska kvinnornas hemliv. Hon har försökt att finna den egentliga orsaken till armeniernas sorgliga öde att utdrivas från sin byar och sin bärgning i Turkiet. Armeniernas långvariga betryckta ställning i Turkiet är ju väl bekant. Den utlöste vid krigsutbrottet 1914 ett uppbåd av armeniska frivilliga — man talar om ett antal ända upp till 150,000 man — vilka ställde sig på ententens sida mot sina lagliga herrarkarna. Med anledning av detta påbjöd den turkiska regeringen att de armeniska byarrens befolkning till sista man skulle drivas ut ur landet. Långa sorgliga låg av gubbar, kvinnor och barn drevas på detta sätt ut i den syriskä öken där flertaltingo sin död till mötes och ett fåtal räddades genom att upptagas av arabbyarnas befolkning. Bland dessa muhammedaner intaga de dock en ställning som är likställd med slaveri och krafter äro i rörelse för att på nytt samla det förskingrade folket.

Detta arbete är koncentrerat till staden Aleppo och den som framför allt har hedern av detta hjälparbete är den där verksamna danska märkeskvinnan Karen Jeppe. Förlåtaren beskriver flyktlagret Campen utanför Aleppo, där man med minsta möjliga utgift söker bereda tak över huvudet åt dem, som komma från alla håll och aldrig bli avvisade av brist på plats. För närvarande finnas där 17,000 armenier. Man får tränga ihop sig och hygien är ej den bästa — beskrivningen

Heinz
Konserverade Soppor
Sparris-puré
Grön ärtsoppa
Cellery Soppa
Majs-Soppa
Tomat-Soppa
i burkar om ca 500 gram
rekommenderas!
Ny sändning.
Arvid Nordquist H. A. B.
Telefon: Arvid Nordquist

Stölden.

Barnstudie av Eugenie Beskow.

Britt och Inga gingo till handelsboden för att köpa flyertpensanna. Det fanns sådana härigt stora flyertpensanna för handläggning Selinder för bara tio öre stycket.

De hade källarna med sig och åkte i alla utförbackarna, så de kommo mycket bekanta med handelsmannen, för de handlade alla sina förnödenheter hos honom; flyertpensanna, kaffor, glassbollar m. m. Och det hände allt emellanåt att han bjöd dem på karameller.

— Vad får det lov att vara i dag? frågade herr Selinder argt.

— En flyertpensanna av den stora guida sorten, sade Britt.

Herr Selinder letade fram en penna av den rätta sorten ur sitt stora pennaföråd, verkade in den i brunt omslagspapper och överlämnade den till Britt. — Får det inte lov att vara något mer? — Jo, var snäll och ge mig en likadan flyertpensanna, sade Inga.

Herr Selinder valde på nytt ut en penna ur sitt stora föråd — lyckliga herr Selinder som hade en sådan massa penna — och virade in den nätt och omsorgfullt.

Flickorna läde var sin flöring på disken, nego adjö och sprungo i väg med flyertpensanna. På hemvägen var det mera upplös- än nerförbackar, men föret var bra och de turade om att dra varandra. Flyertpensanna höll de försiktigt. Pötsligt uppträdde Inga till sin sörstare att hon höll i en som papperslatta — pennan hade slungat ut. De vände om och letade i snöns ända fram till handelsboden. Det var så klart att man inte ville betala för en flyertpensanna som man inte hade, det måste herr Selinder inse.

Inga steg in i boden och sade förtröskt till herr Selinder: «Jag har tappat min flyertpensanna».

Herr Selinder suckade och tog fram en ny penna, på pricken lik den tappade.

— Jag har inte mer pengar med mig, sade Inga.

Herr Selinder nickade förstående. Flickorna drogo ätt på hemväg med källarna, men, de störel de hade hunnit ungefär halvägs lögo då Inga plösigt fick syn på den tappade flyertpensanna, som låg mitt på vägen.

Det var så klart att hon måste ge igen den ena pennan till herr Selinder. — De vände om igen mot handelsboden, men nu i litet raskare tempo, för den här flyertpensannhandeln började verkligen ära ut åter på tiden.

Inga kom insärande i handelsboden och räckte herr Selinder den ena pennan. — Jag hittade den igen, sade hon ändfädd.

att en enda dag i Achmeds hus gjort mig många år äldre.»

Vid flera tillfällen beröres den arabiska kvinnans ställning. Hon lever sitt lugna liv bakom slöjan, hemma eller på shopping på gatorna. Hon deltagar aldrig i umgängesliv eller offentliga nöjen. Bio-gånger och teatrar äro blott för män. I allmänhet längtar hon ej efter någon annan existens, och de muhammedanska männen anse med förtä, att de västerländska äktenskapen med sina många skilsmässor äro ungefär samma sak som deras mångfä. «Hela skällanden är att våra f. d. hustrur stanna kvar i hemmet och försörjas öfr», säger en av dem. Mannen intresserar sig blott för den sista hustrun. Det är med henne och hennes barn han lever sitt hemliv. De «f. d.» leva för sig i var sin värld och ha sin bärgning men ärnars intef gemensamt med huses herrere.

Spexartat roliga äro kapiteln om

Bland tidevarvets mest anlitade bokryckerare står Zetterlund & Thelanders fortfarande bland de främsta

Radikal prispolitik. Kort leveranstid och gediget utförande garanteras våra kunder.

SKEPSBRON 40 • STOCKHOLM
Telefon: Norr 311 80 (3 linjer)

— För all del, sade herr Selinder och läde pennan till de andra i lädan.

Det var inte riktigt klart vad hon menade med «för all dels. Men saken var alla fall i ordning nu och flickorna kommo skidrigt riktigt hem med sin flyertpensanna.

Senare sade Britt att det kanske inte hade varit stöd om Inga hade behållit båda pennorna, för Selinder hade ju sådant hemmet ena. Men det var så dags att säga nu efteråt!

För resten var det litet kinkigt att alltid kunna avgöra vad som var stöld eller inte. T. ex. att lå fallfukt var förstås inte stöld. Och större man till i gren så det kom mera fallfukt så var det väl inte stöld det heller. Men att lå ppen på träna, det var stöld, sade Britt.

En gång, någon vecka efter flyertpensannhandeln var Inga en tjuv en hel lång dag, och det var hemskt fatligt och spännande.

Lovisa hade några kopparlantar i en glasskåp på sin byrå, idel ett- och tvåringar. En dag stog Inga slantarna och gjorde dem i en liten blå sak som den varit chokladsprinlen. Hon räknade slantarna — det var tjuguttio äro — och smög sig till att betrakta dem allt emellanåt under dagens lopp — det kändes rätt besynnerligt att vara en tjuv, nämligen en såna tjuv, som bröt sig in i främmande hus och stal silver och guld.

Lärarinna hade sagt under en kristendomslekning att en människas önda gärningar sätte märken i hennes ansikte. — Inga smög sig den dagen utslags längs till spegeln och granskade sitt ansikte, men hon kunde inte upptäcka någon slags förändring där! — ögonen voro precis lika blå och klara som vanligt, munnen trötande och kinderna röda — så det var kanske litet överdrivet det med märken. Och Inga en hel vecka betraktade henne mistänksamt förskande. Inte en Britt tycktes mistänka att hon blivit en tjuv.

Men rätt som det var på eftermiddagen då Lovisa satt med Augusta och drack kaffe i jungfruakamären så sade Lovisa:

«Om jag kunde begripa var mina slantar, som jag hade i glasskåpen, tatt vägen!»

Hjärtat koppade till i bröstet på Inga, där hon stod i dörröppningen, och hon smönade sig fort undan, för att inte Lovisa i alla fall skulle kunna vänta något av önda gärningens märken i hennes ansikte. — Hon såg i en blink vilken förskräcklig stor synd hon hade begått med stölden. Det var för sådant som pols tog en och satte en i fängelse. Och den gången då Johanna-Johnna stal tvätt-lidkåden ur klöckarens trädgård så hade Lovisa, att tjuvar inte kommer till himlen. Fast inte var det väl tröligt att man dömdes till helvetet för bara tjuguttio äro! Och för resten så sade Britt att det var vidskäpse att tro på helvetet. Inga blödde människor nu för tiden trodde på helvetet.

Inga gick in i barnkamären och satte sig i möret och lundrade. Det var plösigt inte intressant längre att vara en tjuv. För resten hade hon inte tänkt behålla stjälpengarna öfver natten, för det är förstås öfverett att söva med slöckare i rummet, och det var så klart att hon aldrig skulle velat köpa något för stjälpengarna.

Så fort hon kom åt smög hon sig in i jungfruakamären och läde tillbaka slantarna i Lovisas glasskåp.

Och det var första och sista gången som Inga var en tjuv.

Börja

den nya månaden med en prenumeration på

Tidevarvet

Helår kr. 6:—
Halvår kr. 3:—
Postgiro
15 44

Vilket?
Naturligtvis **AMAFLO**
Champoneringspulver
För såväl Juss som mörkt hår i paket 9 35 öre

Karin Johansson: Bland haremsdamor och schejker. Bonniers 9,50.

Tre konstutställningar.

Två danska konstnärer och en svensk konstnärinna utställer för närvarande på Svensk-Franska konstgalleriet. De är sinsemellan mycket olika. Huvudet högre än de bägge andra är J. P. Willmsen. Han är endast representerad av teckningar, etsningar och litografier. Han kommer utifrån som en frisk frukt i en kvava tydligsk värd, där våra hemkonstnärer odlar sina blommor och porträtt.

Willmsen har starka sociala intressen och ett upproriskt temperament mot ortsvisor och förtryck. Krigets meningslösa offerande av människoliv symboliseras på ett oförgämligt sätt av »Invasionen» (1910), där man ser soldater, ridande på hemiska odjur trampa under hovar på stackars otyckliga människor. Och »Invaliden», litografi från 1915, där krigssjukvården i allmänhet hänsäcker, har titeln »Otre för det nationale spegelse», vilken djävur är den beskedliga svenska översättningen visar vart konstnären syftar. »Miss Cavelli döda» (1916) är en skrikande protest mot militarismen. En polerad löjtnant äser med fullkomlig likgiltighet, hur Edith Cavell sjunker ihop efter skottet. I förgrunden ligger en präst på knä med utsträckt händer. Willmsen måste i oerhörd hög grad ha känt krigets brutalt och vämjelighet och vanvitt. Han skildrar också den gamla fattiga sjuksängsrummet på ett gripande sätt. Liksom »Vattenbärare i Taormina», som fåligt knogar på sin tunga börd. Han kan som få prägla olika karaktärer och låta det yttre föråda det inre. Hans amerikanska sportsmän ha engerska hakor och stålhård blick. »Kvinnoövud» (1900) åligger en själfull kvinna med mjukt blick. Sjätte porträttet (1916) en äldre profetiknande man.

Mogens Lorentzen är mindre intressant men har dock tändning och vilja. Han har gjort en affisch för barngruppen till de hundra i Tyskland. En man med ett barn vid knät har stelnat till ett monument över civiltillförlitens lidanden under kriget. »Liebknecht talar» visar en jock, imponerande gestalt mot krusiska hus och mörka arbetarmassor. Lorentzen har också några färgteorier, bl. a. några mycket roliga karikatyrer av Liva Weel.

Ingrid Rydbeck, den tredje på Svensk-Franska, skulle snarare ha passat på »Tre kamraters utställning» på Konstnärshuset. D. v. s. hon är nog ganska mycket yngre och kanske mera up to date så till vida, att hon antagligen haft större möjlighet att bese de nu moderna konstnärliga vallfartsorterna. Men hon har gemensamt med dem — och detta förtuller vara gemensamt för många kvinnliga konstnärer — förmågan att måla karaktärfulla och levande porträtt. Kanske kvinnorna småddes kunna leva sig in i andra människors självisk än männens? T. ex. »Konvalescens» med en kvinna, som släppt lutar sig tillbaka i en linsstol eller »Vid stälfstrappan» med en blond ganska kritisk dam. Hennes landskap däremot är familjen konventionell Vänliga. Några skisser från cirkus och teater visar intresse för originella typer. Man får hoppas att så småningom en personlighet skall kunna växa fram ur denna nu något konfektionsbetonade art.

På »Tre kamraters utställning» följande otvivelaktigt *Elsa Nilsson* mest. Hennes porträtt är gjorda med en intensiv inlevelse. Hon är inte rädd för att hämsynslöst ge de karakteristiska, även om det yttre skulle bli mindre »fördelaktigt». Ett sådant porträtt är »Anna», ett intelligen, målmedvetet ansikte, som dock knappast skulle göra sig på en bra »Gosse i mössa», en bullig och butter grabb, vet också vad han vill. Även »Flicka med mandolina» är ett intressant med sina stora tunga ögon, men mest fånglar porträtten av hennes föräldrar och henne själv. Hen-

får anses vara intendent Sigurd Aronson förtjänst, pågår en utställning av Litauisk folkkonst på Nordiska museet. Den är ytterligt sevärd. Framtör allt kan det intressera oss att i vissa föremål som gravkor, linflästen och annat se samband och likheter mellan Litauens folkkonst och vår.

En stor samling helgonbilder av olika ålder ger ett ypperligt uttryck åt den folkliga uppfattningen. »Den sörjande Kristus» är återgå till ett hedniskt motiv (landet kristnades först i början av 1400-talet), och skall symbolisera folkets sorger och

LIEBKNECHT TALAR. Efter teckning av Mogens Lorentzen.

nes människor har kämpat, lidit och tänkt. Porträtten är på något sätt outömliga, såsom levande personligheter är. Särskilt i ögonen ligger hon in ett djup, som ingen analys helt kan fånga. Hennes styrka ligger i människokildringen, däremot intresserar hennes stilhelt och landskap mindre.

Eva Skilleberg är icke psykolog, men ger ett par goda utavverk i »Modeller», en flicka med skarpt grönt hatt och gul blus, och »Fri D». Inez Leander visar ett oroligt sökande hit och dit vid val av teknik och motiv. Hon växlar mellan romantiskt idylliska interiörer, kvinnoporträtt i starka brutalt kontrasterande färger och en teknik där dekadent oroligt skrimlar igenom de annars lugnt upptattade människorna. Jag tror, att de olika grupperna kommer i kronologisk ordning, men på utställningen är det svårt att se den organiska utvecklingen. Till den sista gruppen hör en så utmärkt studie som det lilla porträttet av D:r H.

Litauisk folkkonst.

Som en följd av det samarbete, som inleddes mellan Litauen och Nordiska museet, och vilket väl främst

N. F:s RÅDSMÖTE.

(Forts fr. sid. 1.)

gare öka för att sen i sin tur ge näring åt ny politisk tanfäst och nya tendenser på att söka råddning ur nöden genom en katastrof.

Hur skulle nu Rådet reagera i denna situation, och på vad sätt skulle den europeiska stämningen påverka den Första Europakonferensen?

Kampen mellan motsatser.

Den vanlige privata åhöraren finner i början bilden förvirrad och mångtydig. Det är ju så i Genève, att iniet som sägs får gälla för vad det är och att förhandlingarna offentlighet snarare döjer än uppenbarar. Alla gamla vana folkförbundsexperten är specialister på att tolka de officiella handlingarna var och en på sitt sätt, men aldrig efter bokstaven.

Även om man skulle vilja ta statsministern efter ordet, så smubblar man på att orden stå i motsägelse mot andra ord och andra handlingar. Makternas politik är nu sedan Folkförbundet kom till mera tydligt än någonsin. Samtidigt som Henderson talar för reduktion av rustningsutgifter läser man i Times om en rekryteringskampanj i England. Samtidigt som belgiske utrikesministern undskriker ett fredsmänt, voterar belgiske kammaren miljarder för försvaret.

Och dock. En översikt av allt som sagts och gjorts under Europakonferensen och Rådsrådet ger det allmänna intrycket att statsministerna själva varit känsliga för allmänhetens oro och känsliga för faran i den situation de själva med sin tydliga politik framkallat. Och att de följaktligen på alla håll bemödat sig att åstadkomma en avspänning. Några alltför stora offer av nationella intressen har ingen gjort, men ett bemödande kan konstateras. Dessa dagar ha visat att det dock har sina förelärer med ett folkförbund.

Avrustningsfrågan.

Vid behandlingen av rapporten från avrustningskommissionen underströk storkamraters utrikesminister nödvändigheten att nedrusta, inte bara stoppa uppgrusningen. Själva Briand medgav att en viss säkerhet kunde ligga i avrustningen och höll icke så starkt som vanligt på sin säkerhets. Curtius förklarade allvarsam att Tyskland önskar avrustning men menade något mycket mera väsentligt än den förberedande avrustningskommissionens förslag. Om tiden för den allmänna konferensen hållande har man, då detta skrivs, icke ensats, den blir antagligen sent i höst eller tidigt nästa år. Den anses skola vara omkring ett halvt år. Redan nu kastar den en stark skugga framför sig. Ty då gäller det Europa.

Den polsk-tyska konflikten.

Utom avrustningsfrågan var den polsk-tyska konflikten i medelpunkten för intresset. Tyskland hade klagat hos Folkförbundet över behandlingen av den tyska minoriteten under de polska valen och Curtius skulle nu muntligen framföra saken inför Rådet i öppen församling. Nu gällde det om Frankrike och England skulle eller ej hålla brottningen bakom ryggen och låta Tyskland känna sin vannakt.

Det var ett högrammatiskt ögonblick, då de båda utrikesministrarna Curtius och Zaleski utpräddes mot

varandra vid Rådets hästskobord, chun ingu av herrarna har något hjältetsuende, varken den korrekta torus Curtius eller den fete lågannade Zaleski. Rådsordföranden, den rödblommige Henderson, ser heller inte ut som symbol och verktyg för ett högre rättsmedvetande. Men ändå kändes det att samlingen kring gröna bordet var ett överstället forum, på något vis höjt över var och en enskild medlem däri, ett forum där även en stormakt kan inställa sig och kräva upprättelse och där motparten lämpligast borde bekväma sig att svara hövligt, i stället för att tillgripa nota, utmätta och krig.

Tyskland begärde hos Rådet undersökning, upprättelse och garantier för framtiden. Polske utrikesministern förvånade med att i huvudsak erkänna anklagelsernas riktighet och förklara att hans regering redan inlett undersökningar och var villig att uttala bestraffning och upprättelse för övergrepp.

Detta kan inte annat betyda än att den maktgrupp Polen tillhör icke velat stöja Polen i denna sak. Om för att lugna stämningen i Tyskland eller för att den europeiska opinionen är upprörd över manskalk Pitauddisk brottliga sätt att slöta vana, må vara osagt. En person satt i salen, som må ha sin del i Zaleskis tydliga nervositet, nämligen Fred och Frihets förra sekreterare, miss Sheepbanks, som nyss återvänt från Ukraina med ett fruktansvärt bevismaterial över de bestialiska grymheter Pitauddisk kreatur där tillätt sig. Hon hade dagen före Zaleskis svarsmål hållit föredrag i Genève om vad hon själv sett och hört av ögonvittnen.

Det är ändå något att världsoptionen ännu kan röra sig och att det betyder något.

»Europas Första Stater» laborerar med de missnöjdas jobb och de nöjdas samt med — de neutralas?

Vid senaste Folkförbundsörsamlingen beslöt att tilläts att kommission för att studera möjligheten av en europeisk sammanslutning. Denna studiekommission har nu suttit i Genève från den 16 till den 21 januari. Den har bildat flera kommittéer, som ger den ett slags permanens, och den skall åter sammankomma i maj. Men sin sammansättning av utrikesministrarna — man saknade dock Sverige — liknade den mera en beslutande församling än en studiekommission. Det verkar ändå som Europa ville fram, trots alla svårigheter, varav den främsta är uppdelningen i två stora intressegrupper: den nöjda gruppen och den missnöjda, den för Versaillesfreden och den emot. Den nord-europeiska gruppen, som står utanför denna gruppering, är oförmodat att lägga ett avgränsande ord i vågskålen, så länge den icke beslutat sig för vare sig neutralitets- eller solidaritetspolitik och icke själv tillägger sig någon större betydelse eller uppgift.

Det var heller icke denna småstatsgrupp som slyssatsse europeiska konferensen utan balkangruppen. Man gick på den linjen att de sådesökande stater i Europa, närmast Tyskland, borde öka dessa små agrarstater produkter och samtidigt skulle de få kredit från Frankrike för att utveckla sina jordbruk.

Det nya Reisen

Skoppören 12-14, Stockholm.
Tel. Nannensrop: Hotell Reisen.

Det modernaste Hotellet
och ett av de billigaste!

Pris för enkelrum Kr. 6.50; för dubbelrum, därest endast i höjd avseende, 6.50. Utlägg för ställen i bad 3.00; utlägg för bad, utstyrelse och bastu 2.50. Beställningsskylten på skåpningen.

Redaktion: S. A. R. A.

REMINGTON

PORTABLE

skrivmaskinen för varje man, kvinna eller barn, som har skrivarbete att utföra. Är Remingtons Portabla skrivare en omisskännlig typ av en skrivare som är lätt att bära och som är utrustad med alla de bästa och senaste förbättringarna. Den är utrustad med alla de bästa och senaste förbättringarna. Den är utrustad med alla de bästa och senaste förbättringarna.

REMINGTON
V. Hemngat. S. Göteborg

Där maskinerna röjt väg...

STOCKHOLMSUTSTÄLLNINGENS ÖVERSIKT över Svea rikets drama sådant det utvecklats sig, från det Sverige steg ur istidens köld och natt och till nu, då det utgör en aktiv del av världen, gav industrin äran att förtäna de största svensken ut i solen bland de första kulturfolk. Allt tätare täckes landets yta av den industriella filten och framgångens tecken och symboler: bruk, fabriker, verk, städer, järnvägar, hamnar och kanaler. Utställningens rika åskådningsmaterial visade genomgående svensk man och kvinna arbetande sida vid sida i Sveriges olika verksamheter och till sist formade sig den beledsagande texten till den ståtliga maningen: »Broder! Syster! Det beror på Dig att bygga ett nytt, allt mera utåt världen riktat och med hela världen samarbetande Sverige.»

Utställningens utrymme tillät självfallet inte ett sidolöpande från dramaets huvudlinje. Vilka på samma gång skrämmande och befriande utvecklingslinjer skulle inte annars ha kunnat dragas upp. Framför allt de svenska kvinnornas uppsågande i industrin. Den kvinnliga industriarbetaren har som ingen annan kommit att personifiera den nya tiden, löftet om ett annat samhälle med krav på självständighet och socialt ansvar hos varje medlem. Detta inte bara i Sverige utan över hela världen. Arbetets kvinnor ha visserligen alltid haft att dela männens kamp för det dagliga brödet. Men genom industrin ha de kommit att räknas som en arbetsfaktor för sig, åtminstone betydelsefull genom sitt antal. Och, utan att riktigt ha gjort det klart för sig själva, gå industriarbeterskorna av alla tecken att döma såsom grupp i spetsen för framtidens kvinna, den rakryggade, vilken under ett målmedvetet arbete i världiga former förvärvat sig ett personlighetsvärde.

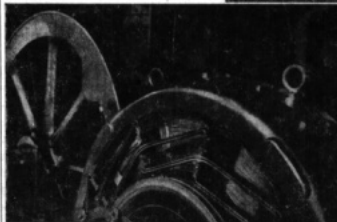
Men röjde maskinerna väg för kvinnorna till för dem hittills stängda yrkesområden, så ha de nu en strid på två fronter, både mot maskinernas herravälde och för sin rätt till arbete. Männen falla tillbaka på traditionerna, men kvinnornas medverkan i industrin har alljämt karaktär av provisorium. Den nu rådande, särskilt männen presandande, ohyggliga arbetslösheten har

Ja, till och med 1930 års skörd skulle ta hand om. Våra jordbrukare torde önska att de bodde på Balkan.

Fredsmänsfest.

Det är egentligen ett ekonomiskt samarbete som planeras, och till detta har man beslutat att invitera även Ryssland och Turkiet. Något sådant som en politisk organisation är det tillsviade icke tal om. Själv situationen i Europa gör det omöjligt. Men en direkt politisk handling utförde dock de europeiska utrikesministrarna — fortfarande minus Ramel — då de på initiativ från England, Frankrike, Tyskland och Italien enhälligt skrev under ett manifest, förklarande att de mer än någonsin voro beslutna att hänskjuta sina tvister till Nationernas Förbund och icke till våldets avgörande.

Vi

KVINNOR I
FABRIKENSPECIALNUMMER AV
TIDEVARVET

skärpt kravet på ett klart besked om den kvinnliga arbetareskraftens kvalifikationer och berättigande i jämförelse med den manliga, och det så pass skarpt att det liknar upptakten till

Det var även detta ett högtidligt ögonblick den kväll, då Briand i kretsen av sina kolleger läste upp manifestet och förklarade det enhälligt antaget. Han talade lågt, böjd över papperet som låg på bordets starkt belysta bjärtgröna diplomatkäde. Men han visste nog att inte bara åhörarna i den fulla salen hördet honom utan även folket runt omkring i Europa. Det gäller nu för dessa regeringar av motsatta intressen att hålla sig till sina egna ord. Inte bara i de stora kritiska ögonblicken utan även i den dagliga hemmapolitik, där framtiden bryges ihop för oss alla. Och det gäller för oss att lägga deras ord på minnet och ta fram dem i rätt tid.

Lin Wagner

en reaktion runt hela världen mot de kvinnliga arbetarna. Man kan förstå bitterheten hos starka friska män, som stängts ute ur fabrikena. Men med en sådan inställning rikta de udden mot sig själva, mot en var människas naturliga, oifrånkomliga rätt till arbete.

Frågan om den kvinnliga industriarbetarens berättigande och värde leder oss fram till att söka lära känna henne närmare. I likhet med de flesta andra yrkesgrupper i vår tid står hennes skara ganska isolerad och den allmänna kunskapen om henne är egentligen ytterst ringa. I de stora industriernas väldiga komplex vet inte ens den ära kamrater vad den andras uppgift är. Vid ett i dagarna hållet möte i Stockholm med arbetskererepresentanter från olika fabriker gjordes en upptäckt, som slog alla med häpnad och glädje. Man berättade var och en om sin maskin, sitt hörn av fabriken, om de drömmar, som lekte en i hägen i det att hundratusenden cigarrrettholster, tusentals knapphått, lika

många skosömmar, producerades av maskinerna under ledning av de snabba kvinnohänderna, och man lann att man kämpade med samma svårigheter och hyste samma önskinningar. Den vida verkstadslokalen, som ändå syntes en så trång, vidgade. Tobaksarbetarens i Stockholm fann en uppmuntrande meningsfrände hos textilarbetskeren i Norrköping. Timmarna flögo. Det blev midnatt, men man hade kunnat hålla på än i många timmar under skärskådande av ackordssystemets verkningar, maskinkolossernas fabulösa prestationer, deras nycker och farligheter. De silverhåriga, som varit med på arbetsplatserna sedan fyrtio år talade mer om skillnaden mellan förr och nu. De yngre, shinglade generationerna om sina ungdom viljor och de möjligheter, varmed de trodde sig kunna göra sin tillvaro ädlare. Meningarna bröto sig, men man förenades sedan åter än starkare i känslan att ha funnit enheten i mångfalden.

Alla dessa här angivna omstän-

digheter har inspirerat Tidevarvet att söka förmedla en allas beaktning med den svenska industriarbetarskan, inte minst med tanke på betydelsen för henne själv att lära känna sina kamrater. I det syftet planerar tidningen ett specialnummer av Tidevarvet: *Vi kvinnor i fabriken.*

De stora fackförbunden, som räknas med inalles mellan sextio och sjuttio tusen kvinnliga medlemmar ha tillnätt oss ett synnerligen uppmuntrande stöd. Och såväl arbetskererepresentanter som på det sociala området verksamma personer ha utlovat bidrag. Även några av landets industriledare komma att säga sitt ord. Ämnet är ju nästan outtömligt, varför framställningen endast kan få skissens ofullständiga form. Men det kan ju tänkas att den åtminstone blir en första anvisning på vägen fram till en allmän kunskap om en svensk arbetsvärd, som på samma gång den är en sådan betydelsefull del av landets produktiva liv och världens framtid frömyrmas så mycket beundransvärt av mod och naturlig klohet, framåtsträvan och ideal.

Redan publikationens rika samling av bilder från fabriker och verkstäder låter oss skåda in i en underfull miljö av sjungande motorer, snurrande spindlar, outröttligt arbetande hammare.

Första sidan prydes av en representant för den arbetskeren, som särskilt upptar dagens intresse, nämligen textilarbetskeren. Bakom henne resa sig industrins hittills mest uttrycksfulla symboler: de i sin nakenhet fula men i sin resning så mycket stoltrade och suggestivare fabrikskrostenarna. Här i vårt land börja de nu allt mer att försvinna i och med det vattenkraften bindes och utnyttjas som energikälla för industrin, och därför har också motorerna placerats i förgrunden av bilden.

»Vi kvinnor i fabriken» blir 16 sidor i djuptryck. Det kommer att gratis medfölja Tidevarvets ordinarie nummer av den 14 februari till alla dem som då äro prenumeranter.

Vid lösnummerköp kosta båda numren tillsammans — det ordinarie och specialnumret av Tidevarvet — endast 25 öre.

Rekviritioner på lösnummer (dubbelupplagan) å 25 öre torde senast den 6 februari tillställas Tidevarvets expedition, Stockholm 2.

TIDEVARVET

REDAKTION:
Telefon N. 48 42. Mottagningstid 10—12.

EXPEDITION:
Telefon 182 43.

Kontorstid kl. 10—12 f. m., 1—4 e. m. Postgiron 15 44.

PRENUMERATIONSPRIS:
För helår kr. 6.—, halvår kr. 3.—, kvartal kr. 1:50. Lösnummer 15 öre.

ANNONSPRIS:
1 text 25 öre per millimeter.